

ramenih pikasto mešano. — Splavute (Schwungfedern) so na zunanji strani bele, na notranji črne; krilno perje (Deckfedern) po prsni je črno, tako tudi po prsih, stegnih in spodnjem delu trupla.

Kokoši so po glavi in vratu iste barve, kakeršne petelini, perje po prsih pa je rjavo, in na konci vsakega peresa videti je črn polumesec; po vsem drugem životu je perje sivkasto rjavo s svetlejšimi tuljavami (Schäften). Noge so svetle, mesnate barve.

Svetlo sivi petelini se ločijo od prejšnjih po velikosti, ker so manjši; perje po glavi, vratu in sedlu je belo z malo, sivo črtico po sredi. Skleneni peruti sta videti beli s črnim robom. Prsi in rep so črni.

Angleži smatrajo pasmo Dorking za neko angleško posebnost ter so ponosni na težo teh kokoši. Dorkingi so, rekel bi, „namizne kokoši“ (Tafelhühner) prve vrste, ker kaj hitro nastavijo mnogo mehkega, sočnega in okusnega mesa, zrastejo hitro ter se dajo prav dobro spitati. Za nesenje jajec pa jih ni posebno priporočati; valijo pač zanesljivo, tudi vodijo dobro. Mladi piščanci se sicer hitro obrasto, vendar so mehkužni, zlasti jim zelo škoduje mrzla vlažnost.

„Velikani“.

Pod tem imenom združujemo velike azijske kokoši: kakor Cochins, Brahma, Langshan in Plymouth-Rocks.

Te kokoši so visoke, velikega života, širokih prsi, širokega hrbta, in prve tri vrste imajo tudi noge obraščene. Med seboj se ločijo po naslednjih znakih:

1. Cochini imajo enoten, srednje velik greben, rumeni nogi, ki sta razen notranjega parkeljca popolnoma obraščeni in kratek rep brez pravih srpov.

2. Brahme imajo trojnat greben, obraščeni nogi, kot Cochinrep z malimi srpi.

3. Langshani imajo enoten, velik greben, nogi sivi, ki sta le malo obraščeni, zlasti le zunanji parkeljček, rep kvišku stoječ z dolgimi lepimi srpi.

4. Plymouth-Rocksi imajo enoten, velik greben, nogi goli, rumeni, rop s srednje dolgimi srpi.

Cochins ali Cochinchinas.

Ta pasma nima po pravici svojega imena, ker je iz Kitaja, a ne iz Cochinchine, zato je tudi naše domače ime „kinezarice“ bolj opravičeno.

Prve kokoši te pasme prišle so leta 1847. iz Šangaja v Evropo, ob istem času so gotovo dospele tudi prve v severno Ameriko. Ko so leta 1849. angleški časopisi donášali popise teh velikih kokoši, razburili so se kokošerejci francoski in nemški ter se jako navduševali za nje. Vsakdo jih je hotel imeti. Naravno torej, da so za nje velikanske vsote plačevali. Akoprav je danes to navdušenje za Cochins jako potihnilo, vendar se nahajajo skoro po vseh kokošjih razstavah, tudi danes plačujejo za nje še velike vsote, tako na pr. je na razstavi v „kristalni palači“ v Londonu leta 1886. bil petelin te pasme od mrs. Barton odlikovan s častnim darilom in prodan za 50 lir, to je 500 goldinarjev v zlatu.

Tej pasmi se moramo zahvaliti za velik napredek v kokošji reji, ker ona je dala neko posebno izpodbujo za rejo boljših pasem.

Karakteristična svojstva Cochins so: Veliko, okorno bolj kratko truplo, ki je obraščeno z obilim mehkim, rahlo stoječim perjem, kar dela kokoši večje nego pa so v resnici; kratki, rumeni, gosto obraščeni nogi; kratek, mehak in top rep; kratek vrat, rdeča glava, rdeča podbradka; dolg, enoten, kvišku stoječ greben in dolga rdeča ušesa. Rep je skoro popolnoma skrit pod velikim, mehkim sedlom, tudi peruti sta skoro skriti v obilem perji drugega trupla. Spodnji del života je velik in gosto obraščen. Dobro z mehkim perjem obraščena stegna na petah ne smejo kazati dolgih, nazaj molečih peres (jastrebova peta).

Po barvi perja delimo Cochins v rumene, rjave ali prepeličarice, v črne, bele in v jastrebasto.

Od rumenih se zahteva, da so popolnoma rumene, brez drugobarvnih peres, le petelini morajo po vratu in sedlu biti nekoliko temnejše.

Pri rjavih Cochins je petelin po spodnji strani črn, po vrhu pa rumen in rdeč.

Ker spada ta pasma tudi med „sportne“, zahteva se natanko predpisani obris perja, s kojim popisom pa ne bodem mučil čislanih čitateljev.

Ko so Cochins vpeljali, mislili so, da bodo te kokoši nesla „zlata jajca“ ter združevale vse dobra svojstva, pa kmalu so izprevideli, da ideala treba še vedno iskati.

Gospodarska pasma ni, ker glede števila jajec, pa tudi glede mesa zaostaja za drugimi pasmami. Število jajec, koja so proti trupu kokošjemu jako majhna, zlasti je zato pičlo, ker te kokoši le prerade kločejo, kakor sem uže večkrat omenil. Podloži se jim lahko dvakrat, trikrat, celo štirikrat zaporedoma. Le nekoliko preokorne so ter mnogokrati pohodijo kako jajce zaradi obile telesne teže. Ker so Cochins zelo utrjene kokoši, prično navadno zgodaj po zimi nesti. — „Namizne kokoši“ pa zato niso, ker imajo predebele kosti, rumeno kožo ter nastavijo po prsih le malo mesa. Tudi je meso bolj trdo in ne tako sočno kakor francoskih pasem ali Dorking. Za namizno kuretino so še najsposobnejša mlada piščeta, koja nastavijo po bedrih dokaj sočnega mesa ter jih je lahko rediti, ker niso občutljiva proti vremenskim neugodam. Cochins imajo dobro lastnost, da tudi po zaprtih prostorih uspevajo. Mestni kokošerejci jih torej lahko rede, kajti mirno čakajo krme, med kojo pa mora biti primešanega dokaj zelenja. Za rejo pri kmetijstvu niso sposobne, ker si živeža same skoro nič ne poiščejo ter se vedno le zanašajo na krmljenje.

(Dalje nasl.)

Razne reči.

* Orehovega drevja ne obrezuj nikdar po zimi, dokler se je bati hudega mraza, ampak šele tedaj, kadar

postaja toplejše, torej na spomlad. Obrežeš pa ga lahko tudi jeseni, na pr. meseca septembra, a vsekakor toliko zgodaj, da se morejo rane še nekoliko zaceliti.

* Kadar režeš šparglje (beluše), nahajaš poleg lepih in debelih tudi tanke in nerazvite. Odreži tudi te vselej, ker oni le slabijo korenino, a ti ne dajo nobenega dobička.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

108.

Duševne potrebe in ljudoljubne naprave Japoncev.

Imajo pa templji japonski to vlastitost, da ne služijo edinole naboženskim svrham, temveč tudi mnogim drugim, ki z naboženstvom nimajo čisto nobene dotike. Proizvajajo se v njih gimnastiške vaje, prikazujejo tuje živali gledalcem in drugo temu tako, pa tudi za bazare in čajarne jih uporabljajo.

Japonci so veliki ljubitelji podob svojih molikov, naj so naslikani, iztesani, ali vlti. Navadno ljudstvo poleplja stene hišine z raznimi podobami. Največkrat je videti črnorogi Givon, to je vologlavi vladar neba, o katerem verujejo, da čuva rodovino sleharnega zla, zlasti pa deco osepnice. Take obraze in podobe postavljajo Japonci po trgih, ob potih, na razpotjih, po mostovih in drugje.

Preprosto ljudstvo je zelo praznoverno in vražno, rado nosi svetinje okrog vratu, ki si jih kupuje od svečnikov, češ, da bode srečno potem. Japonci radi hodijo na božje pote, zlasti v take templje, v katerih je po kaka čudodelna podoba in od tam prinašajo odpustke. Ti odpustki so male škatljice, v katerih leže kosci raznega lesa v bel papir poviti. Take odpustke prodajajo popotni svečeniki tudi po vaseh. Ali ti odpustki imajo svojo moč eno samo leto, ob letu jih je treba obnoviti.

Kämpfer nam pripoveda ob osemdesetletnem starcu menihu, ki je vse žive dni prebil na potovanju, obiskal je skoro vse templje po celem državi in ljudstvo ga je častilo kot svetnika. Poslednja leta, ko je bil opešal, preživel je v nekem samostanu, kamor je vrelo ljudstvo od blizu in daleč po blagoslove njegove, skazovalo mu je božjo čast in postavilo mu je kip, dokler je še živel.

Japonci nekda mnogo skrbe za lepa pokopališča. Tujci radi hodijo gledat pokopališče tajkunov v Jedu. Ali treba je dovoljenja načelnika mestnega, ki daje tudi dva častnika za spremljevalca. To popokopališče

je ogromen prostor, obrobjen na vse strani s krasnimi in gostimi pinijami. Visoko obzidje loči grobišča posameznih dinastij. Duhovniki budiški odpirajo pozlačena vrata. Najpreje stopiš na velik dvor, kjer v vrsti stoji več stotin do 6 črevljev visokih kamenenih kandelabrov; to so darovi prijateljev pokojnikovih. Skozi druga še lepša vrata stopiš na drugi dvor, ki je prvemu enak; tudi tu stoje kandelabri ali so od bron. Skozi tretja vrata pa stopiš v poslopje, kjer po štirje duhovniki noč in dan kleče molijo. Poslopje je leseno, rudeče pobarvano in pozlačeno; simbolske živali, vzlasti pavi, lepšajo prostore. Tu počivajo tajkuni in čisto nič ne moti svečane tihote, kakor samo kedaj pa kedaj krokarji visoko v ozračju. Zaman povprašuje radovedni tujec spremljevalca svoja o tem in onem, nič ne izve. Kakor radi govore Japonci, vendar o veri in o državnih naredbah ne pripovedajo tujcu.

Posebno hvalevredno je na Japonskem to, da so s templji in samostani spojene razne dobrodelne ustanove, kajti ljudoljubnost in dobrodelnost se smatrate kot dolžnost duhovenstva. Zato pa vlada in posamezniki vzdržavajo in bogato obdarjajo samostane, da bi tu dobivali zavetje in hrano potrebni in nesrečni ljudje. Kakor smo že povedali, hodijo v samostane uboge udove, tudi sprejemajo vanje sirote, ako nimajo usmiljenih sorodnikov, kateri bi zanje skrbeli. Pa tudi tedaj, kedar bi ubožni roditelji ne mogli prehraniti svoje dece, dopuščeno jim je peljati jo k duhovnikom, kateri jo vzgajajo pri templjih za duhovnike. V vsakem glavnem mestu, v Jedu, Miaku, nahaja se pri enem templju blaznica. V Miaku je tudi poseben ustav za slepce, kateremu je zavetnik sam mikado. V ta ustav sprejmejo vsakega slepca, kateri ne dobiva podpore pri sorodnikih. Gojenci se uče, ako so mladi, godbe in raznih ročnih del. Izučenec gre s spričevalom iz ustava in se živi navadno s podučevanjem deklic v godbi, ali ročnih del. Ako mu manjka potrebnih dohodkov, gotovo dobi dobrotnikov, ki zanj skrbé.

V samostanu postrežejo tudi potnikom, ako se oglase, pa ubožcem; o teh poslednjih je v obče na vse strani poskrbljeno, da bi ne bili v nadlego ljudstvu. Kdorkoli najema delavce, mora jim pomagati, kedar so v potrebi, tako veli zakon. Po vrhu imajo delavci svoje zadrage na vzajemno pomoč, vsak vklada, kolikor je določeno. Vse te naprave pa so pod nadzorstvom vlade. Razen tega se nahajajo v vsakem mestu posodivnice, ki so jih ustanovili ali pojedinci, ali družbe. Kedar po večjih mestih nastane pomanjkanje radi slabe letine v najbližnjih pokrajinah in cena riži tako poskoči, da zaslužek navadnega delavca, ali rokodelca ne zadošča več, takrat vlada odpre svoje zaloge in deli rižo zastonj ubožcem in to tako dolgo, dokler dovoz z daljnih pokrajin ne naredi konca potrebi. Kedar so potresi, in v Japonskeji so pogostni, postavlja vlada na svoje stroške hiše, da ima streho ubogo ljudstvo, dokler si ne postavi samo novih hiš. V poslednjem času je začela vlada ja-